

Grong kommune

Ordføreren

Det kongelige landbruks og matdepartement
Postboks 8007

0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 200901279	Doknr.: 71
Mottatt: 09 FEB 2010	
Saksbehandler: ASR/SEB/	Arkiv: 470
Kopier:	Avsatt:

Vår ref: 09/1189-4-ES L.nr: 516/10 Vedtaksnr: 1/10 Arkiv: V60 &13 Deres ref: Dato: 03.02.2010

HØRING - UTKAST TIL NY JORDSKIFTELOV

Saksopplysninger:

Landbruks – og matdepartementet sendte den 18.09.2009 ut høringsnotat med forslag til ny lov om jordskifte ut på høring. Høringsfristen er satt til 15.01.2010.

Den nye loven skal avløse lov 21. desember 1979 nr 77 om jordskifte o.a. (jordskifteloven). Siden 1979 er det gjennomført en rekke enkeltstående endringer, slik at loven av mange nå blir regnet som uoversiktlig.

Arbeidsgruppa, som hovedsakelig består av folk fra landbruks – og matdepartementet, har gjort en bred gjennomgang av loven. Gruppen har tatt sikte på å lage en lov som er mer systematisk og lettere tilgjengelig, ikke minst for grunneiere og bruksrettshavere som kommer i kontakt med loven, samtidig som en i all hovedsak viderefører de virkemidlene som jordskifterettene har i dag etter gjeldende lov.

Lovutkastet er delt inn i ni kapitler. Det er bl.a. lagt opp til at det skal være et rimelig klart skille mellom kompetanseregler og saksbehandlingsregler. Lovutkastet har noen flere paragrafer enn gjeldende lov, men det er tydeligere hva de nye reglene går ut på, og lovutkastet er dermed en forenkling.

De ni kapitlene i lovutkastet er som følger:

Kapitel 1 "Formålet med lova, virkeområde og nokre definisjonar"

Formålsparagrafen slår, i tillegg til formålet, fast de grunnleggende prinsippene for rettslige prosesser. Formålsparagrafen er tilpasset at jordskifteretten er en særdomstol med avgrenset oppgaver, og at det ikke er en forutsetning for en sak i jordskifteretten at det er tvist mellom partene. Utgangspunktet er at loven skal gjelde for all fast eiendom.

Kapitel 2 "Jordskifterettane"

Dette kapitlet omhandler organisatoriske spørsmål knyttet til jordskifterettene.

Arbeidsgruppen har foreslått å endre reglene om sammensetning av retten, slik at hovedregelen blir at jordskiftedommeren skal være enedommer.

Jordskifteoverretten blir borte.

Det foreslås videre å erstatte ”allment løyve” med en jordskiftedommer – fullmektigordning. Jordskiftedommerne sine kvalifikasjoner skal videre ikke lenger være bundet til utdanning ved et bestemt universitet.

Jordskiftedomstolene skal fremdeles ha nødvendig personale for å utføre det tekniske arbeidet og forberede sakene.

Arbeidsgruppen viderefører ikke reglene om oppnevning av meddommere fra to utvalg ved skjønn i samarbeid med jordskifte.

Når det gjelder retten sin sammensetning, går arbeidsgruppen inn for at det skal være mulig å veksle mellom jordskifte og skjønn uten at det skal være nødvendig å starte opp saken helt på nytt.

Kapitel 3 ”Jordskifte”

Kapitlet er delt inn i fire deler.

I utkastet vil en ikke finne igjen den tungt tilgjengelige §2 i gjeldende jordskiftelov. I stedet inneholder kapittel 3 del II en paragraf for hvert enkelt virkemiddel som faller inn under samlebegrepet jordskifte. Kapitlet inneholder kompetansereglene med avgrensninger og vilkår.

Utkastet innebærer ellers en mer bevisst bruk av bl.a. jordskiftefaglige begreper for å gjøre loven lettere tilgjengelig for alle brukere av loven.

Arbeidsgruppen foreslår at jordskifte også skal omfatte det å kunne opprette sameie.

Arbeidsgruppen går videre inn for å ta reglene om avskipping og omskipping ut av servituttløven, og erstatte de med avløyning og endring etter jordskifteløven. Landbruks – og matdepartementet har etter en nærmere vurdering kommet til at reglene om avskipping og omskipping fremdeles bør stå i servituttløven, selv om man gjør dette til jordskifteløven slik arbeidsgruppen har foreslått.

Kapitel 4 ”Rettsutgreiingssak og grensesak”

Reglene i kapitlet er i hovedsak en videreføring av gjeldende regler om ”rettsutgreiing” og ”grensegang”.

Av nye ting er forslag om å innføre en hjemmel til å holde rettsutgreiing for utomhusarealer til eierseksjoner.

Det er tatt inn hjemler for de eiendomsstypene jordskifteretten kan holde grensesak for.

Nytt er også at jordskifteretten skal kunne holde grensesak for anleggseiendom.

Arbeidsgruppen foreslår å stramme inn på muligheten for grensejustering i grensesak slik at det blir det samme som den lokale matrikkelmyndigheten har.

Kapittel 5 ”Skjønn”

Det er foreslått noen endringer med tanke på bruken av begrepet skjønn. Begrepet blir foreslått brukt om de mer tradisjonelle skjønnsmessige vurderingene. Jordskifteretten sin kompetanse til å holde avtaleskjønn i de tilfeller som er nevnt i jordskifteløven §6, blir ikke rammet.

Arbeidsgruppen foreslår at jordskifteretten skal holde skjønn etter beiteløven.

Den statlige kompetanseavgrensningen man finner i enkelte skjønns hjemler blir tatt bort.

Jordskifteretten skal også være alene om å holde skjønn etter reindrifsløven §70. En skal ikke lenger kunne velge mellom tingsrett og jordskifterett i slike tilfeller. Skjønn som jordskifteretten holder i tilknytning til jordskifte, skal gå etter jordskifteløven sine regler, eventuelt supplert med regler fra skjønnsprosessloven.

Skjønn som jordskifteretten holder som egen sak går etter reglene i skjønnsprosessloven.

Kapitel 6 ”Saksbehandlingsreglar”

Her finnes saksbehandlingsregler som er felles for alle sakstyper for jordskifterett.

Det er foreslått at tvisteløven, med visse unntak, blir gjort gjeldende så langt den passer. Og videre at tvisteløven sine regler om forlikrådsbehandling ikke skal gjelde i sak for jordskifteretten.

Det skal heller ikke gjelde krav om oppmåling forut for behandling av grensesaker.

Videre går arbeidsgruppen inn for å oppheve ordningen med fremmingsvedtak. Det jordskifteretten skal gjøre, er å avvise saken dersom det blir klart at de materielle vilkårene ikke kan bli oppfylt. På den

andre siden foreslås at gjeldende rett til å trekke en sak blir videreført, men med den forskjell at virkningen blir knyttet til protokollering av at realitetsbehandling har startet, ikke til fremmingsvedtaket.

Kapitel 7 "Kostnader ved sak for jordskifterett"

Gjeldende rett blir i stor grad videreført.

Partsgebyret blir ikke videreført, i stedet kommer gebyr for rettsmøtedag.

Kapittel 8 "Rettsmidler"

Her foreslås en endring av gjeldende ordning, slik at lagmannsretten blir eneste klageinstans, men at retten blir satt sammen forskjellig alt etter hvilken avgjørelse som er krevd overprøvd.

Arbeidsgruppen går ellers inn for at løsningen med gjennomsyn blir beholdt, og tilrår ikke silingsforutsetninger basert på klagegjenstanden sin verdi i jordskiftesaker.

For jordskiftesakene foreslås at klageinstansen skal prøve saken som ved overskjønn etter skjønnsprosessloven.

Arbeidsgruppen har også utarbeidet et alternativt forslag der jordskifteoverretten blir opprettholdt.

Dette alternativet, som arbeidsgruppen selv ikke tilrår, er bl.a. utarbeidet med sikte på å gi klarere regler enn i dag om hvilken instans som er klageinstans i forhold til de ulike avgjørelsene jordskifteretten tar.

Kapitel 9 "Ymse føresegner"

Her foreslås regler om utbetaling av pengevederlag, skyld som ligger på eiendom for anlegg som er satt i verk med offentlig tilskudd, og om meldeplikt etter lov 9 juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

Videre har kapitlet regler om jordskifteretten sin kompetanse til å ta avgjørelse etter skogbruksloven og om straff for brudd på reglene gitt i medhold av utkastet § 3-30.

Kapitlet inneholder også utkast til nødvendige endringer i andre lover:

- lov 13. august 1915 om domstolene (domstolloven).
- lov 23. oktober 1959 nr 3 om oreigning av fast eiendom
- lov 5. mai 1961 om grannegjerde
- lov 16. juni 1961 om ymse beitespørsmål
- lov 21. juni 1963 nr 23 Veglov
- lov 29. juni 1968 um særlege råderettar over framand eiendom
- lov 12. desember 1975 nr 59 om dokumentavgift
- lov 17. desember 1982 nr 86 om rettsgebyr
- lov 15. mai 1992 nr 47 om laksefiske og innlandsfiske m.v.
- lov 19. juni 1992 nr 59 om bygdeallmenningar
- lov 19. juni 1992 nr 60 om skogsdrift m.v. i statsallmenningane
- lov 15. juni 2007 nr 40 om reindrift (reindriftsloven)

Vurdering:

Etter hva saksbehandler kan se, er denne endringen i stor grad ei opprydding i loven og ei tilpassing av loven til dagens regelverk og praksis.

Dette bekreftes også gjennom mandatet som arbeidsgruppen ble gitt:

"3.1 Mandatet.

Arbeidsgruppa er gitt følgjande mandat:

1. Bakgrunn

Det utvalet som behandla jordskifterettane si stilling og funksjonane deira – NOU 2002:9 – peika m.a. på at etter den siste store lovrevisjonen i 1979, er det gjennomført ei rekkje enkeltstående lovendringar slik at lova no er så uoversiktleig at det er nødvendig med ein brei gjennomgang, jf. òg

landbruksministeren sin uttale i Stortinget i samband med behandlinga av Ot.prp. nr. 106 (2002-2003). Det ser og ut til å vere semje i fagmiljøa om ein slik gjennomgang.

2. Mål

Det skal skapast ei jordskiftelov som høver med tida og tilhøva ut frå dei behov eigarar, rettshavarar og samfunnet elles har for å løyse tvistar og problem knytt til utnytting og bruk av fast eigedom.

3. Generelt

Alle delar av jordskiftelova skal vurderast. Det skal leggjast til grunn at jordskifterettane framleis skal vere organisert som ein domstol, slik det er lagt til grunn i NOU 2002:9 og ved den seinare behandlinga av ho. Teknisk arbeid i form av grensemerking, landmåling m.v. skal framleis vere ein integrert del av domstolen sitt arbeid.

Lova skal ha ein oversiktleg struktur og vere tilgjengeleg på eit vis som samsvarar med krava til ei moderne lov. Dette skal gjerast so vel med sikte på den bruk profesjonelle aktørar gjer av lova, som på at lova skal vere tilgjengeleg for å kunne nyttast av folk flest...

"4. Særskilde emne...

e) Reglar som ikkje lenger er høvelege etter tida og tilhøva blir tatt ut av lova."

Inn under det å skape en jordskiftelov som er "høveleg med tida og tilhøva", har vi sett at arbeidsgruppen har kommet med en del forslag om endringer, bl.a:

- Endring av reglene om sammensetning av retten, slik at hovedregelen blir at jordskiftedommeren skal være enedommer.
- Jordskifteoverretten blir borte.
- Det foreslås å erstatte "allment løyve" med en jordskiftedommer – fullmektigordning.
- Jordskiftedommerne sine kvalifikasjoner skal videre ikke lenger være bundet til utdanning ved et bestemt universitet.
- Reglene om oppnevning av meddommere fra to utvalg ved skjønn i samarbeid med jordskifte blir ikke videreført.
- Når det gjelder retten sin sammensetning, skal det være mulig å veksle mellom jordskifte og skjønn uten at det skal være nødvendig å starte opp saken helt på nytt.
- Jordskifte skal også omfatte det å kunne opprette sameie.
- Innføre hjemmel til å holde rettsutredning for utomhusarealer til eierseksjoner.
- Jordskifteretten skal kunne holde grensesak for anleggseiendom.
- Det strammes inn på muligheten for grensejustering i grensesak slik at det blir det samme som den lokale matrikkelmyndigheten har.
- Det er foreslått noen endringer med tanke på bruken av begrepet skjønn.
- Det skal ikke gjelde krav om oppmåling forut for behandling av grensesaker.
- Partsgebyret blir ikke videreført, i stedet kommer gebyr for rettsmøtedag.
- Lagmannsretten blir eneste klageinstans, retten blir satt sammen forskjellig alt etter hvilken avgjørelse som er krevd overprøvd.

Pr. 12.01.2010 er det kommet inn høringsuttalelser fra 10 høringsinstanser; 6 departementer, 2 fylkesmenn, Høyesterett og Reindriftsforvaltningen. Av disse er det 7 instanser som ikke har noen merknad, mens Reindriftsforvaltningen, Fylkesmannen i Rogaland og Høyesterett har merknader til utkastet.

Reindriftsforvaltningen skriver at:

"Forslaget å endre lovens uttrykte vedtaksmåte fra "avgjørelse ved skjønn" til "avgjørelse", §§21, 63, 69 og 70, synes å få liten betydning i realitet."

"Det foreslås at erstatningsskjønn for skade voldt av rein, reinl. § 70, skal reises for jordskifterett og at tingrettens kompetanse bortfaller. Reindriftsforvaltningen reiser spørsmål om reindriftsnæringen vil oppfatte jordskifteretten tilstrekkelig nøytral i tvister mellom jordbruk og reindrift. Vi antar at det

i saker kan være grunnleggende tvil om dette i reindriftnæringen. Det innebærer at kjennelse i jordskifteretten ikke får den nødvendige aksept som slike avgjørelser skal ha. Valgdgangen mellom jordskifterett og tingrett bør derfor opprettholdes.”

”Når det gjelder jordskiftelovens forslag til § 5-5 synes referansen til reim. § 70 ikke ha tatt inn over seg forslaget til endring av § 70, splittet opp i §§ 70a og 70b.”

Fylkesmannen i Rogaland kommer med følgende to kommentarer:

”Fylkesmannen har ingen merknader til dei enkelte lovføresegna. Me vil likevel nytte høve til å poengtere at det er naudsynt og viktig med ei lov som kan bidra til å sikre gode og tenelege eigar- og rettstilhøve, som igjen bidrar til betre drifts- og brukstilhøve i landbruket. Her spelar jordskiftelova og jordskifterettane ei viktig rolle, anten det gjeld uklare bruksrettstilhøve eller eigartilhøve, i eit utal av ulike sakstypar.”

”Fylkesmannen ser at jordskiftelova og jordskifterettane har eit større potensiale i by- og transformasjonsområde. Det er i denne forbindelse positivt at det blir fokusert på å forenkle reglane om "urbant jordskifte", jf jskl. § 2 første ledd bokstav h) og i). Forenkling av reglane kring "urbant jordskifte" samt §§ 11-8, 3. ledd litra e) og 12-6 i plandelen til plan- og bygningslova av 2008 vil kunne føre til betre plan- og utbyggingsløyisingar i urbane område. For at desse verktøya skal bli brukt og kunne utnytte det potensialet som ligg i dei, er det eit vilkår at det er ressursar og kapasitet nok i jordskifterettane rundt om i landet til å ta unna desse sakene innan rimelig tid.”

Høyesterett har følgende merknad:

”Høyesterett har følgende merknader til høringsnotatet kapittel 5.11, Rettsmiddelordninga": Som ett av flere alternativ har arbeidsgruppen vurdert en løsning hvor jordskifteoverrettene beholdes, og hvor deres avgjørelser kan ankes direkte til Høyesterett, jf alternativ I b), omtalt på side 112 i høringsnotatet.

Dersom jordskifteoverrettene beholdes, bør det ut fra Høyesteretts rolle som prejudikatdomstol ikke etableres en ordning med direkte anke til Høyesterett.”

Etter hva saksbehandler kan se og kjenner til, er forslaget og endringene i stor grad i tråd med den fornyingen og de endringene som er foretatt av lovverket generelt i nyere tid.

Saksbehandler har ingen merknader til utkast til ny jordskiftelov.

Vedtak:

Grong kommune har ingen merknader til utkast til ny jordskiftelov.

Med hilsen

Erik Seem
ordfører